

Forsyningskrise hos SMV'er i byggebranchen

ANALYSE

Øget pres på forsyningskæderne presser ikke kun materialepriserne i vejret, men betyder også, at flere byggevirksomheder simpelthen mangler materialerne. Det forsinker byggeprojekter og koster virksomhederne dyrt.

Forsyningskrise hos SMV'er i byggebranchen

Dato: 7. juni 2022

Byggebranchen oplever i øjeblikket hurtige og meget pludselige prisstigninger. Det er der flere faktorer, som bidrager til. Under coronakrisen så vi et stort mismatch mellem udbud og efterspørgsel af byggematerialer. Det skyldtes blandt andet offentlige investeringer i byggeriet. Samtidig medvirkede corona-restriktionerne til, at husejerne i højere grad investerede i boligforbedringer eller udvidelser, fordi de på daværende tidspunkt ikke havde mulighed for f.eks. at rejse, restaurantbesøg og andre kulturoplevelser. Sanktioner imod Rusland har stor betydning for flere at byggeriets materialer og coronarelateret lockdowns i f.eks. verdens største havn Shanghai bidrager også til et øget pres på forsyningslinjerne.

Hovedpointer fra undersøgelsen

- 61 pct. af SMV'erne i bygge- og anlægsbranchen er udfordret af stigende priser på materialer og råvarer.
- 38 pct af bygge- og anlægsbranchen i Danmark oplever produktionsbegrænsninger grundet mangel på materialer og råvarer.
- Manglen på varer medfører at 71 pct. er nødsaget til at forlænge leveringstiden.

Andel af SMV i byggebranchen, som er udfordret af de stigende materiale- og råvarepriser

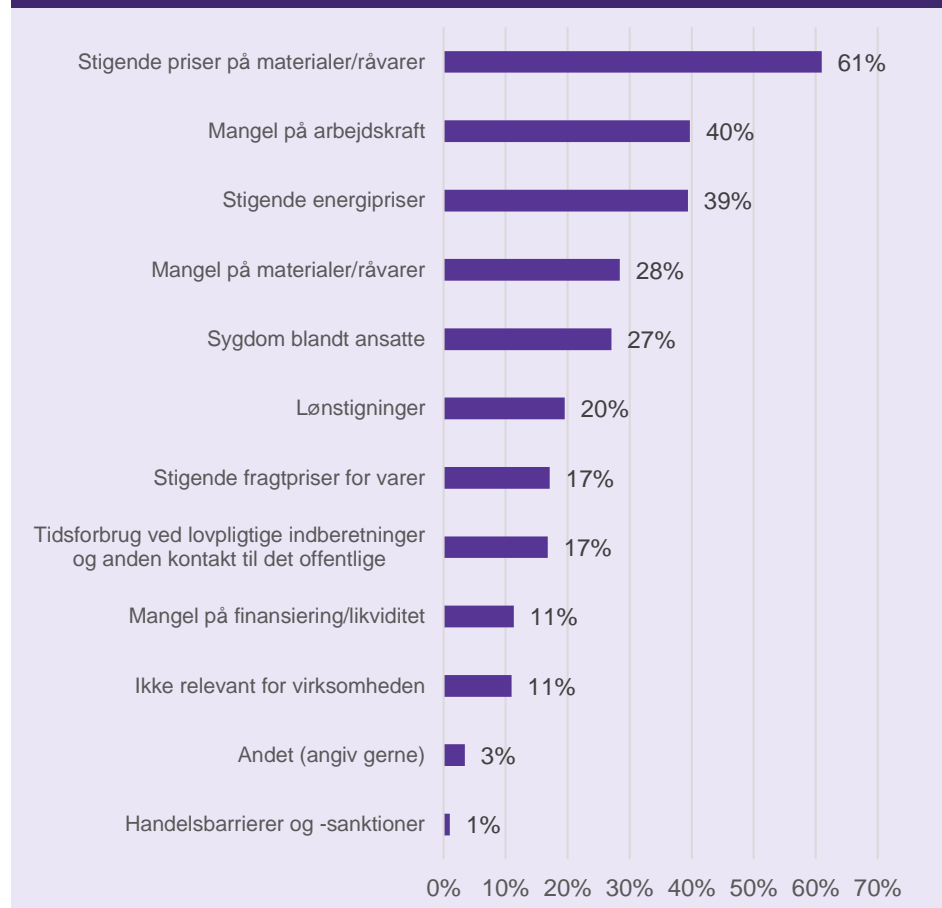
61%

Forsyningsudfordringer mærkes i høj grad hos SMV'erne

Spørger man SMV'erne, i bygge- og anlægsbranchen, hvilke forhold der udfordrer dem i øjeblikket, er udfordringer i forbindelse med forsyning overskyggende. Nedenstående figur viser at to ud af de fire største udfordringer, omhandler forsyning. Udfordringerne er: stigende priser på råvarer og materialer, som 61 pct. er udfordret af og mangel på materialer og råvarer, som 28 pct. er udfordret af. De stigende priser på materialer og råvarer drives af en stor efterspørgsel, men i høj grad også af de stigende energipriser. Stigningen i energipriserne sætter sig i fragtpriserne som medvirker til at materiale- og råvarepriserne stiger yderligere.

Stigende priser på materialer er den mest udbredte udfordring blandt byggevirksomhederne lige nu.

Andelen af virksomheder der i øjeblikket er udfordret i bygge- og anlægsbranchen, pct.

Antal respondenter: 292

Figur 1

Kilde: Survey blandt SMVdanmarks's medlemmer

17 pct. af virksomhederne er udfordret af de stigende fragtpriser. Med en stigning i fragtpriserne på mere end 400 pct. siden starten af 2019,

er det ikke overraskende at virksomhederne i høj grad påvirkes økonomisk heraf¹. Fragtpriserne er især blevet påvirket af Corona lockdown i mange lande, som har skabt et efterslæb af forsyninger og derved presset priserne op. Påvirkningen fra Corona ses også på transporttiden. Siden 2019 er transporttiden for søtransport fordoblet. I april 2019 tog det lige under 60 dage at få fragtet ting fra Kina til Europa. I april 2022 tager det over 120 dage². Denne udvikling lægger blot yderligere pres på fragtpriserne og hele forsyningsproblemet. Derudover er de stigende energipriser også en væsentlig faktor til de stigende fragtpriser.

Rekordmange virksomheder oplever produktionsbegrænsninger grundet forsyningsproblemer

I april 2022 mangler 38 pct af bygge- og anlægsbranchen i Danmark materialer og råvarer, i en grad hvor de oplever produktionsbegrænsninger. Jævnfør nedenstående figur har andelen af virksomheder, der oplever produktionsbegrænsninger som følge af førnævnte, aldrig været højere. Det er helt tilbage i 2006-2007 der sidst er set kraftige udsving, hvor den højeste andel er på 19 pct. Det massive materiale og/eller udstyrs mangel, hæmmer deres produktion og medfører potentielt store økonomiske omkostninger.

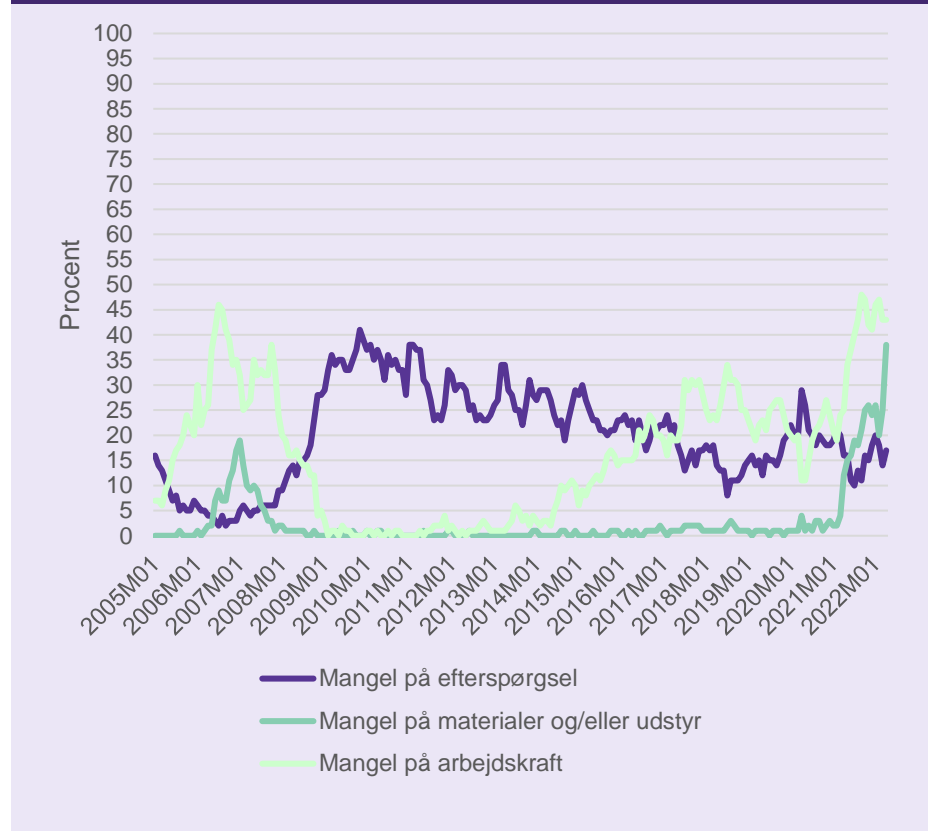
Produktionsbegrænsninger grundet mangel på arbejdskraft har også nået et højt niveau, men har dog under Finanskrisen været omtrent lige så højt og denne har været stigende over en længere periode. Mangel på efterspørgsel har generelt været aftagende, med undtagelse af slutningen af 2019 frem mod midten af 2020, og ses derfor ikke som den mest væsentlige faktor til begrænsning af produktion.

¹ MacroMicro

² Flexport Research

Produktionsbegrænsningerne har aldrig været højere

Andelen af virksomheder der oplever produktionsbegrænsninger i bygge- og anlægsbranchen, pct.

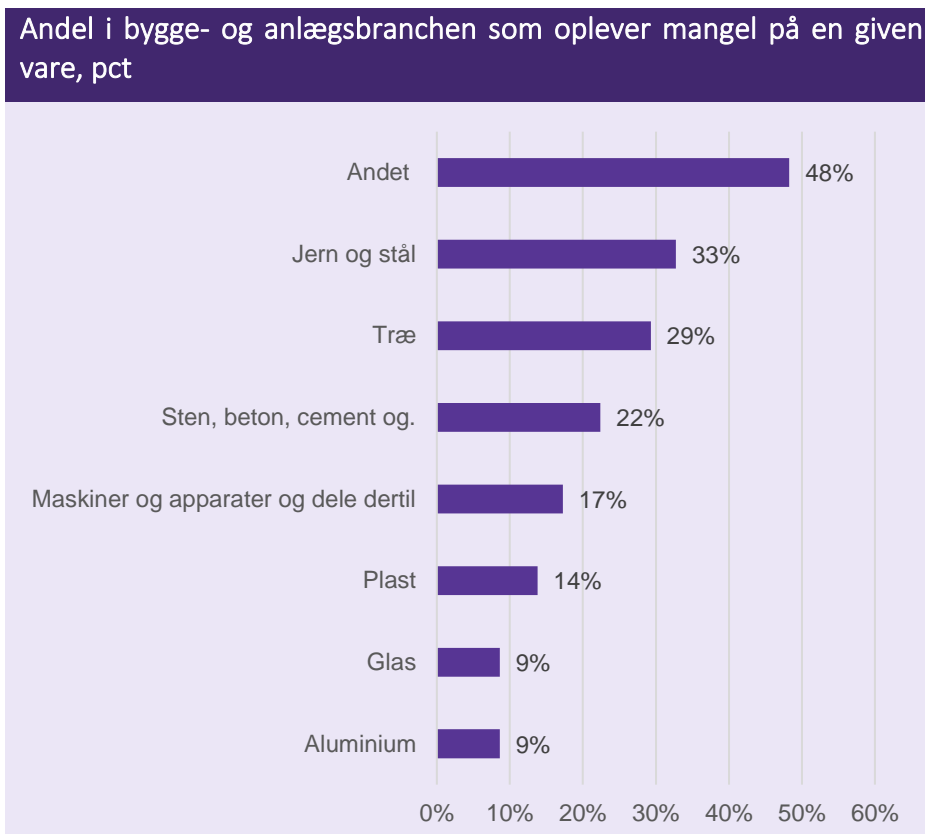
Kilde: DST-BARO3, DST-KBYG33, DST-KBS2

Figur 2

Flere varegrupper er mangelvarer i byggebranchen

Af figuren nedenfor ses det, at manglen på materialer og råvarer generelt er høj og er gældende for flere forskellige varegrupper. I toppen ligger gruppen andet med 48 pct., hvor særligt elektronik og malerudstyr er mangelvarer. Efterfulgt heraf, er jern og stål den største mangelvare, som 33% i byggebranchen mangler. Den tredjestørste mangelvaregruppe er træ med 29 pct. Dét at der ses en generel mangel på flere af varerne, gør det sværere for virksomhederne at søge andre alternativer, da nogle af de oplagte alternative varer ligeledes er mangelvarer.

Den massive
mangel på
varer mange
af bygge-
branchens
varer

Antal respondenter: 58

Figur 3

Kilde: Survey blandt SMVdanmarks's medlemme

Anm.: Mineralske brændstoffer (benzin, diesel) er ikke medtaget i figuren, da 0 pct. har svaret de mangler dette.

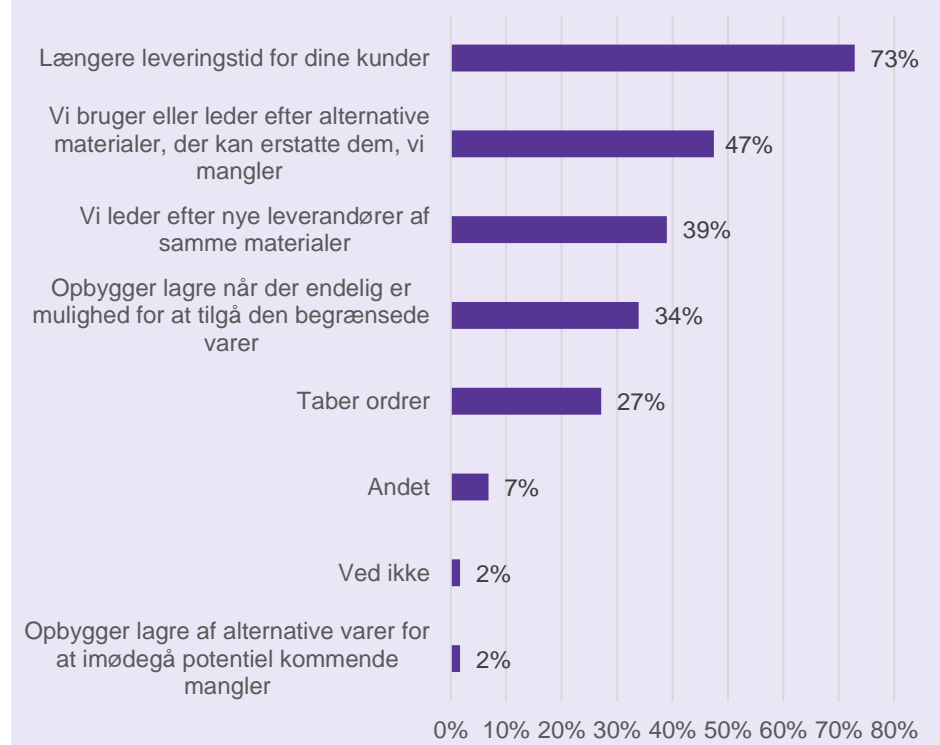
Andelene summer ikke til 100 pct. fordi respondenter har mulighed for at angive flere svar.

Forsyningskrisen rammer både kunderne og virksomhederne i byggebranchen

Kunderne mærker også forsyningskrisen, da 73 pct. af virksomhederne er nødsaget til at forlænge leveringstiden som konsekvens heraf. Virksomhederne søger dog i høj grad også løsninger, ved ændring af virksomhedens forsyningskæde og produktion. Figuren herunder viser at 47 pct. bruger eller leder efter alternative materialer, der kan erstatte dem de mangler. Dette kan dog være særligt udfordrende, set i lyset af de mange varegrupper, der er mangel på. Derudover tager det ofte tid at skulle implementere nye materialer i produktionen, hvorfor der muligvis vil være en indfasningsperiode. Virksomhederne vil derfor potentielt først mærke effekten af alternative materialer på længere sigt. 39 pct. søger nye leverandører af samme materialer og 34 pct. opbygger lagre når der er mulighed for at tilgå den begrænsede vare. Mere end hver fjerde virksomhed taber ordre som konsekvens af manglen på varer og materialer. Til trods for længere leveringstid og alternative løsninger er der stadig konsekvenser for ordrebøgerne i byggebranchen.

73 pct. må
forlænge le-
veringstiden
for kun-
derne

Konsekvenserne af mangel på varer og materialer i bygge- og anlægsbranchen, pct

Antal respondenter: 59

Figur 4

Kilde: Survey blandt SMVdanmarks's medlemmer

Anm.: Andelene summer ikke til 100 pct. fordi respondenter har mulighed for at angive flere svar.

Konklusion og politikforslag

Byggebranchen er hårdt ramt af forsyningskrisen. Både de stigende priser og manglen på varer og materialer er dét, langt de fleste er udfordret af på nuværende tidspunkt. Kombinationen af høj efterspørgsel, Corona lockdowns og stigende energipriser har medvirket til at flere forskellige varer er blevet mangelvarer og presset priserne op.

Mange af byggebranchens virksomheder er nødsaget til at forlænge leveringstiden til kunderne og flere rammes at tabte ordre. Virksomhederne leder i høj grad også efter alternative løsninger, ved enden at søge nye leverandører eller ved at søge alternative materialer. Dette kan dog være en udfordring da mange materialer er i mangel og implementering af nye materialer tager tid.

Kontakt

Konsulent Lasse Lundqvist, tlf. 41 29 20 09, Lundqvist@SMVdanmark.dk.

SMVdanmark, marts 2022.